

Təhsil - gələcəyin inkişaf faktoru

Müdrüklərdən biri deyir ki, iki cür yolgöstərən var: biri öz yolunu başqalarına tələq edir. Digəri isə insanlara onların öz düzgün yollarını tapmaqda yardımçı olur.

Böyük liderlər də zamanələrinin mürsidləri kimi insanlara ən düzgün yolu tapmaqda kömək göstərirlər. Dövrünün görkəmli maarifpərvərlərindən olan Nəriman Nərimanov vaxtilə yazırdı: "Əgər tarixə nəzər salsanız, yəqin edərsiniz ki, heç bir xalq qılınc və silahla irəli getməyibdir. Hansı millət ki, gedib qabağa, tərəqqi edibdir, yalnız elmin, təhsilin gücünə xoşbəxt olubdur".

Xoşbəxt o xalqdır ki, özünə rəhbər seçib taleyini etibar etdiyi Lider ona yolun ən düzgününü nişan verir. Bu, elm və təhsil yoludur. Bu sahəyə qayğı göstərən dövlət rəhbərləri bununla nəinki öz ölkələrinin iqtisadi və mədəni yüksəlişini təmin edir, həm də dünya elminə və təhsilinə böyük töhfələr vermiş olurlar. Tarix zaman-zaman sübuta yetirib ki, bir xalqın inkişafı üçün bu yoldan daha müqəddəs bir yol yoxdur. Dünyanın bütün qabaqcıl xalqları öz hədəflərinə yalnız elmin, təhsilin, biliklərin gücü ilə çatıblar. Xalqın yetirdiyi maarifçilər, mütəfəkkirlər də bütün həyatlarını insanlara məhz bu həqiqəti çatdırmağa sərf ediblər. Təhsilin, elmin imkanlarının hər kəs üçün əlçatanlığı naminə yaşayıblar.

Təhsil insanın fərdi azadlıqlarının əsas mənbəyidir. Amma o, insana tək fərdi azadlıqlar gətirmir. Fərdlərin aid olduqları mühtəvi də cəhalət girdabından qorumaqla cəmiyyətə maarifçilik ənənələri üzərində bərqərar olan ictimai azadlıqlar qazandırır.

İnsanların maraqları, zövqü, dünyagörüşü, həyat tərzi və s. məsələlərlə bağlı zaman-zaman ictimai müzakirələrə səbəb olan ələ bir problem yoxdur ki, onun həllinə doğru bütün istiqamətlər sonda təhsilə aparmasın. Bu da təbiiyədir. Çünki cəmiyyətin hər bir üzvü təhsil sisteminin içində yetişir. Bu mühtəvi qazandıqı müsbət meyilləri də, təhsil mühtəvidə fərdi dünyasından kənarlaşdırmağa müvəffəq ola bilmədiyi mənfəət təzahürləri də öz davranışları ilə sosial münasibətlər sisteminə daşıyır.

Bu baxımdan, sosial-iqtisadi həyatın müasirləşdirilməsində təhsilin rolu tək təhsil alanın qazandıqı bilik və bacarıqların iqtisadi amilə çevrilməsi ilə məhdudlaşmır. Təhsil prosesində əldə olunan bilik və bacarıqlar, həmçinin etik-əxlaqi norma və dəyərlər hər bir təhsil alanın cəmiyyətin layiqli üzvü olması üçün mühtəvi zəmin yaradır. Onu bilikli və etik davranış sayəsində örnək olan həmkara, nümunəvi ailə üzvünə və vətəndaşa çevirir.

Ona görə də tarixin bütün dövrlərində təhsil insanların həyatında müstəsna əhəmiyyət kəsb etmişdir. Müasir dövrün global çağırışları isə bu əhəmiyyəti daha da artıraraq təhsildə həlli vacib olan bir sıra məsələləri dövlət və cəmiyyət həyatının bir nömrəli prioritetinə çevirir. Çünki müasir dövrdə təhsilin inkişafı istənilən ölkədə əhalinin rifahının yaxşılaşmasının, fərdin həyatının daha yüksək səviyyədə qurulmasının alternativ təminatdır.

TƏHSİL TARİXİMİZDƏ YENİ BİR MƏRHƏLƏ

Bir neçə gün əvvəl Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə ölkəmizə yeni təhsil naziri təyin edildi. Dövlət rəhbərimizin tərəfindən xarici

ci ölkələrin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almış bacarıqlı, yenilikçi, peşəkar bir gəncə bu yüksək vəzifəyə etimad göstərilməsi gənc nəslin gücü ilə cəmiyyətdə səmərəli dəyişikliklər yaratmaq məqsədinin daha bir təzahürü kimi rəğbətə qarşılandı. Bununla Prezidentimiz milli təhsil tariximizdə xüsusi bir mərhələnin başlanmasını arzusunu ifadə etdi. Əminlik ki, Azərbaycanda təhsillə hansı şəkildə isə bağlılığı olan mütləq əksəriyyət bu mərhələnin mühüm keyfiyyət dəyişikliklərini gündəlik həyatında duyub, əmin-aman, məqsədyönlü fəaliyyət göstərəcək. Yeni təhsil naziri Emin Əmrullayev 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı çərçivəsində xarici universitetlərdə təhsil alıb. Bu proqram cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü əsasında hazırlanaraq qəbul edilmişdir.

Sərəncam imzalanan gün yeni təhsil nazirini videokonfrans formatında qəbul edərək öz tapşırıqlarını verən Azərbaycan Prezidentinin çıxışı, toxunduğu bir çox vacib məsələlər də yeni bir gələcəyə mərhələli hazırlığın çağırışı idi. Bu çıxışın hər cümləsində müdrik rəhbərin həyatımıza strateji baxışı hiss edilirdi. Xalqı gələcəyə hazırlamaq arzusu duyulurdu. Cənab İlham Əliyevin irəli sürdüüyü tezislərdən təhsil işində Azərbaycan xalqının, dövlətinin parlaq sabahına doğru aydın yol görünürdü. Bu nitqin leymotivi Azərbaycan təhsilinin keyfiyyətini yüksəltməkdən, onun səviyyəsini dünya təhsil standartlarına bərabərləşdirməkdən, milli-mənəvi-əxlaqi dəyərləri Azərbaycan təhsilinin öndündə yaşatmaqdan ibarət idi. Bu siyasətin mənası xalqa yüksək səviyyədə xidmət etməyi bacaran, cəmiyyətin xoşbəxt gələcəyini yaradan kadrların yetişməsinə təmin etməkdir. Çünki insanı yetişdirən, cəmiyyətin, sosial qayğı ilə əhatə edən, onun verdiyi bəhərlərə nail olan məhz təhsildir. Tarixən Azərbaycanın təhsili milli mentalitetimizin etibarlı keşikçisi, maarifçi babalarımızdan qalan ən dəyərli xəzinə kimi bu günümüzədək gəlib çatmışdır. Bunun özü qədər bilən xalqımızın yaşatdığı təhsil siyasətidir. Milli ənənələrimiz, mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərimiz xalqımızın həyat gücünü, gələcək arzularını əks edən güzgüdür. Bunun sayəsində biz sürətlə tərəqqi edən bir millət kimi dünya sivilizasiyası dəyərlərinin köklü əhəmiyyətini dərk edirik.

Ölkəmizin rəhbəri öz liderlik keyfiyyətləri ilə XXI əsrin Azərbaycanında innovasion elita yetişdirməsi siyasətini məhz təhsildən başlayıb. Onun diqqət və qayğısı ilə Azərbaycanın müasir təhsil modeli yaranıb. Minlərlə Azərbaycan gənci dünyanın nüfuzlu ali məktəblərində ölkəmizin inkişafına töhvə vermək üçün peşəkar mütəxəssis kimi yetişir. Bu gün yaşadığımız modern cəmiyyətin əsas güc mənbəyi zamanı qabaqlayan insan ağılıdır. Bu, yaşıdan asılı olmayaraq innovasiyalara meyilli elitədir, modernləşmə siyasətinin təməli qoyanlardır.

Bu proqram çərçivəsində minlərlə Azərbaycan gənci xaricdə təhsil arzusuna qovuşdu. Müasir biliklərə, yeni dövrün innovasiyalarına yiyələndi. Vətənə peşəkar kadrlar kimi dönüb cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrinə fayda verməyə başladı. Bu gün müxtəlif fəaliyyət sahələrində özünü göstərən müsbət trendlər, inkişafa doğru dəyişikliklər, həm də bu gənclərin özləri ilə gətirdikləri müterəqqi təcrübələrin sayəsindədir. Onların formalaşdırdıqları xoş ənənələrin təsiridir və bütün bunlar müdrik bir bağbanın, öz xalqının bu gününü və gələcəyini

ni düşünən dövlət adamının Vətən bağında əkdüyü ağacların barıdır.

Azərbaycanın yeni təhsil nazirinin bu gənclərdən biri olması Azərbaycan dövlətinin onları heç zaman diqqətdən kənar qoymadığının bariz göstəricisidir. Bu təyinat öz potensiallarını reallaşdırmaq, Vətənə fayda vermək üçün bu gənclərə yaradılmış şəraiti, onlara göstərilən dəstəyi aydın nümayiş etdirir.

Bu, həm də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə 100 tələbə ilə əsas qoyulan, sovet Azərbaycanına rəhbərliyi dövründə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasəti ilə minlərlə gəncin təhsil ardınca keçmiş itti faqın ən nüfuzlu ali məktəblərinə göndərilməsi ilə genişləndirilən dövlətçilik addımlarının davamıdır.

XARİCDƏKİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycan dövləti təhsil almaq üçün xarici universitetlərə göndərilən və məzun olduqdan sonra xarici ölkələrdə qalıb çalışan gənclərimizin də daim yanındadır. Onlara lazımı dəstəyi heç zaman əsrigəmir. Çünki bu gənclər xaricdəki istinadgahımız, milli qürurumuz, uzaqlardakı Azərbaycanımızdır. Bizim ölkə hüduqlarından kənar əşidilən səsimiz, sözüümüz, nəfəsimizdir. Onların uğurları nə qədər bol olarsa, mövqeləri, dayaqları nə qədər möhkəmlənərsə, Azərbaycanın da nailiyyətlərinin hüduqları bir o qədər genişlənər, etibarlı olar.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı son hərbi təxribatlarına qarşı dünyanın müxtəlif ölkələrində aksiyalar keçirən diaspor nümayəndələrimizin fədakarlığını hamımız görürük. Azərbaycanın qanı, geni, qeyrəti ilə yaşayan təəssübkeşlik özünü bütün dünyaya göstərdi. Belə bir həmrəylik siyasəti meydana qoyan mütəşəkkil güc Azərbaycanın bu sahədə də xeyli uğurlar əldə etdiyini göstərdi. Xaricdə təhsil alıb global dünyamızın müxtəlif səmtlərində çalışan, yaşayan gənclərimizin də burada çox böyük rolu var. Bizi istəməyən qüvvələr zaman keçdikcə belə gənclərimiz sayəsində qarşılarında qüdrətli Azərbaycan görürlər. Daha mütəşəkkil, həmrəy qüvvə ilə qarşılaşıb öz yerlərini dərk etməyə məcbur olurlar.

TƏHSİLİN STRATEJİ HƏDƏFLƏRİ

Cənab İlham Əliyev demək olar ki, bütün çıxışlarında mükəmməl təhsilə, müasir dövrün bilik və bacarıqlarına yiyələnməyin vacibliyini öne çəkir. Cəmiyyətimizə, xüsusilə gənclərimizə bununla bağlı zəruri tövsiyələrini verir. Ölkə Prezidentinin yeni təhsil naziri Emin Əmrullayevin qəbulu zamanı etdiyi çıxışın özəlliyi, mənası və mahiyyəti, proqram xarakterli tövsiyələri təhsildə müəyyən edilmiş strateji hədəflərə mükəmməl diqqətin yönəldilməsi ilə bağlı idi.

Zənnimizcə, Azərbaycan təhsilinin, ümumilikdə cəmiyyətimizin bugünkü və gələcək nailiyyətlərinin mühüm bir amili məhz cənab İlham Əliyevin həmin çıxışda irəli sürdüyü vəzifələrin layiqincə yerinə yetirilməsindən asılı olacaq.

Dövlət rəhbərimiz ilk növbədə, təhsil sahəsində bu günə qədər aparılan islahatların daha da dərinləşdirilməsi vəzifəsini aktuallaşdırırdı. Məlumdur ki, milli təhsilimizdə islahatlar davamlı xarakter daşıyır. Bu, həm Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafından, həm də ümumiyyətlə dünyadakı yeni inkişaf trendlərindən irəli gələn prosesdir.

Bu gün dünyanın əksər ölkələrində təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi transformasiya dövründən keçir. Çünki müasir çağırışlar dün-

Nurlana Əliyeva,
Bakı Slavyan Universitetinin
rektorü, professor

yada təhsil sistemini büsbütün dəyişir. Əmək bazarında tələb və təklif mütenasibliyi dəyişir. Bəzi peşələr sıradan çıxır, yerinə yeni peşələr və istiqamətlər yaranır. Bundan başqa, Azərbaycanda aparılan köklü islahatların özü də ayrı-ayrı sahələr üzrə beynəlxalq təcrübəyə, mükəmməl bilik və bacarıqlara malik peşəkar kadrlara tələbatı artırır. Bu da təbiiyədir. Ölkəmiz qloballaşma proseslərinin fəal iştirakçısıdır. İqtisadiyyatımız dünya iqtisadi sisteminin tərkib hissəsinə çevrilib. Biz bu sistemlə birgə inkişaf etməliyik. Tərəqqi imkanlarını reallığa çevirən isə məhz peşəkar kadrlardır.

Biliklərə əsaslanan iqtisadiyyata transformasiya əsasında informasiya cəmiyyətinin tələblərinə uyğun yüksək hazırlığa malik mütəxəssislərə ehtiyacı artırır. Qara qızılı insan kapitalına çevirmək labüdlüyü yaranır. Artıq bütün bəşəriyyət anlayır ki, müasir dünyamızda ən qiymətli sərvət insanıdır, onun bilik və bacarıqlarıdır. Bu sərvəti davamlı olaraq zənginləşdirmək və realizə etmək zəruridir.

Cənab İlham Əliyevin öz çıxışında da xatırlatdığı kimi, inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, həmin ölkələrdə əldə edilmiş inkişaf təhsilin yüksək səviyyəsi ilə bağlıdır. Təhsilin səviyyəsi, eyni zamanda, elmi-texniki tərəqqini də yüksək dərəcədə şərtləndirir. Bu, ölkələrin ən yüksək inkişaf səviyyəsinə təbii resurslar vasitəsilə deyil, məhz bilik, savad, təhsil, elm, yetkin insan ağılının hesabına çatdığını göstərir.

Prezident İlham Əliyev hələ illər öncə Azərbaycanda qara qızılın insan kapitalına çevrilməsi prosesinin vacibliyini strateji hədəf kimi irəli sürdü və əməli surətdə inkişaf etdirirdi. Bu ali niyyətin reallaşdırılması üçün davamlı islahatlar aparıldı. Həmin islahatların təsiri ilə indi ölkəmizdə tamamilə yeni təkəkküllü, müasir nəsil yetişib. Gənclər bu gün cəmiyyət həyatının bütün önəmli sahələrində yenilik meyillərini ifadə edirlər. Yeni nəsillərin bacarıqları, bilikləri, ən müasir texnologiyalara maraqları, Azərbaycanda müxtəlif tarixi hadisələr zamanı onların fəallığı, təəssübkeşliyi, təşəbbüskarlığı bütünlükdə cəmiyyətin inkişafından xəbər verən göstəricilərdir.

INKİŞAF TƏHSİLDƏN BAŞLANIR

Məlumdur ki, əksər ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da elm və təhsilin maddi-texniki bazası, eləcə də kadrlar potensialı əsasən XX əsrdə formalaşmışdı. Son illərdə isə iqtisadiyyatımız, elmimiz, təhsilimiz, mədəniyyətimiz daha geniş inteqrasiya proseslərinə cəlb olub. Həyata keçirilən tədbirlər sa-

yəsində həm infrastruktur yenilənir, həm də kadrlar potensialı müasir dünyanın çağırışlarına uyğun tərzdə formalaşdırılır.

Müasir mərhələdə ölkəmizin iqtisadi qüdrəti gənclərimizin yeni bilik, bacarıq, informasiya və texnologiyaları qavraması qabiliyyəti ilə bilavasitə bağlıdır. Ona görə də cənab Prezident İlham Əliyev mövcud intellektual potensialın zənginləşdirilməsini, elm və təhsil ocaqlarımızın iqtisadi islahatlarla həmahəng inkişaf etdirilməsi məsələsinə öz çıxışlarında dənə-dənə aktuallaşdırır.

Aparılan köklü islahatlar ölkənin müxtəlif dövlət qurumlarında, beynəlxalq təşkilatlarda, bank-maliyyə sistemlərində, eləcə də özəl sektorda idarəetmənin, mədəniyyətin, elmin, təhsilin, səhiyyənin və başqa sahələrin müasir standartlara cavab verən yeni bir mərhələyə keçidini təmin edir. Bu prosesin ən mühüm amili olan kadrlar potensialının formalaşdırılması missiyasını isə Azərbaycan təhsili yerinə yetirir. Ona görə də Prezidentimiz milli təhsil sistemimizin ölkənin ümumi inkişafı tələblərinə uyğunlaşdırılmasını, ən müasir çağırışlara hazır olmasını əsas tapşırıq və istiqamət kimi irəli sürür.

YENİLƏŞƏN VƏTƏNİN YENİ MƏKTƏBLƏRİ

Son illər Azərbaycanda təhsilin maddi-texniki bazasının müasirləşdirilməsi istiqamətində çox böyük, diqqətgəyən işlər görülüb. 3500-dən çox məktəb tikilib. Yaxud əsaslı təmir edilib. Ali məktəblər üçün yeni binalar, tədris kampusları inşa olunub. Beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan yeni ali məktəblər yaradılıb. Hazırda ən reytingli xarici ali təhsil müəssisələrinin Azərbaycanında filialları açılıb. Ölkəmizdə 3 xarici ali məktəbin filialı fəaliyyət göstərir və onların sayının artırılması perspektivləri mövcuddur.

Ölkə təhsilinin inkişafında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın xidmətləri çox böyükdür. Heydər Əliyev Fondunun yarandığı gündən aparıcı bir fəaliyyət sahəsi var: bu, təhsil və geniş mənada sosial tərbibə məsələləridir. Həmin məsələlər, əslində, xalqımızın gələcəyini qurmağın və yaratmağın əsas istiqamətləridir. Bu gün, hər bir dövlətin, hər bir cəmiyyətin bundan önəmli hədəfi yoxdur. Xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə uzun illər Heydər Əliyev Fondu Ulu Öndərin təməlini qoyduğu və Azərbaycan Prezidentinin ezmə davam etdirdiyi təhsil islahatlarına miqyası görünməyən, nadir dəyərli töhfələr verir. İlk növbədə, təhsilin maddi-texniki bazasının inkişaf etdirilməsi, onun keyfiyyətinin yüksəldilməsi, dünya təhsili ilə əlaqələrinin yaradılması prosesi-nə daima diqqət yetirir.

Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən "Yenilənən Azərbaycana yeni məktəb" layihəsi milli təhsil tariximizin müstəsna səhifəsidir. Bu layihə milyonlarla vətəndaşımızı, övladlarımızı yaşadıqları məkanda hər növ şəraitə malik, yeni, işıqlı, müasir məktəblərdə təhsil almaq arzusuna qovuşdurdu. Həm də təhsil cəmiyyətimiz üçün yeni bir dəyərə çevirdi. Gənc nəslin keyfiyyətli təhsil almaq, uğurlu karyera qurmaq, cəmiyyətə fayda vermək arzusunun cıraqbani oldu.

Məktəblərin yeniləşməsi və zənginləşməsi prosesi bu gün də davamlı olaraq inkişaf edir. Son dərəcə vacib olan ucaqar dağ kəndlərində modul tipli məktəblər tikilib. Burada məqsəd keyfiyyətli təhsilin, müasir təhsil infrastrukturunun hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün əlçatan olmasınıdır. Yaxınlıqından, uzaqlıqından, coğrafi şəraitindən asılı olmayaraq hər bir insan üçün yüksək təhsil imkanının yaradılmasıdır. Xanım Mehriban Əliyevanın təşəbbüsləri təhsildə ictimai düşüncəmizə, dünya ilə informasiya mübadilələri aparılmağa, sosial-tərbibə təsisatlarımızı qurmağa və bu proseslərin uğurlu həllinə böyük töhfələr verir.

⇒ Davamı 13-cü səhifədə

Təhsil - gələcəyin inkişaf faktoru

⇒ Əvvəlki 11-ci səhifədə

MÜƏLLİM NÜFUZU YÜKSƏLİR

Ölkədə aparılan təhsil siyasəti prosesi göstərir ki, təhsil infrastrukturunun müasirləşdirilməsi hələ işin yarısıdır. Təhsildə keyfiyyətin təmin olunması üçün də paralel tədbirlərin görülməsi vacibdir. Azərbaycan Prezidenti təhsildə keyfiyyət amilini şərtləndirən əsas məsələlərdən biri kimi məhz müəllimlərin peşəkarlığını önə çəkir. Həqiqətən, təhsilin səviyyəsi müəllimlərin peşəkarlığından keçir. Biliyi şagirdə, tələbəyə əxz etdirən, ötürən, gəncliyi insan, vətəndaş, peşəkar kimi yetişdirən məhz müəllimlərdir. Bəzən bir peşəkar müəllim aid olduğu icmada çox böyük dəyişikliklər yarada bilər. Buna görə də biz bu gün müəllim hazırlığına milli dəyərlərimizin, milli həyat gücümüzün yenidən yaradılması məsələsi kimi baxmalıyıq. Çünki müəllimlər təhsildən, onun islahatlarından gözlədiklərimizin canlı yaratıcısı, canlı daşıyıcısı, kamil, hərtərəfli insan yetişdirilməsini təmin edən zəngin bir mənbə olmalıdır. Çünki əsil müəllimsiz əsl müəllim yetişə bilməz!

Innovativ islahatların, informasiya texnologiyalarının vasitəsilə bu gün təhsilimiz çox ağır durumdan xilas edən distant təhsilin tətbiqi dövründə də əsl bilikli, bacarıqlı, vətəndaş qeyrətli müəllimlərimizin inkişafı əhəmiyyətli rolunu gördük və qəlbimizdə onlara minnətdarlıq duyğuları silələnədi. Övladlarımızın parlaq gələcəyini yaradan müəllimlərimizin nüfuzu, hörməti qədər bilən xalqımızın və dövlətimizin nəzərində daha da ucaldı. Bu gün Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi inkişaf layihələri peşəkar müəllimlərimizin sayını artırır. Eyni zamanda, cəmiyyətdə müəllim nüfuzunu yüksəldir. Bu, belə də olmalıdır. Müəllimə verilən dəyər, hörmət istənilən cəmiyyət üçün müstəsna dərəcədə əhəmiyyətlidir. O cəmiyyət irəliləyir ki, öz müəllimlərinin qədrini bilir.

Azərbaycanda müəllim peşəsinə hər zaman böyük maraq göstərilir. Cəmiyyətin ziyalıları kimi əldə-əldə müəllimin nüfuzu əziz tutulub, sözü eşidilib. Son illər dövlətimizin həyata keçirdiyi tədbirlər bu ənənəvi hörməti daha da yüksəldir. Diaqnostik qiymətləndirmələrdən uğurla keçən müəllimlərin layiqli həyatının təmin olunması üçün əməkhaqları artırılır. Onlara əlavə stimullar verilir. Müəllim sosial təminat etibarilə kifayət qədər yaxşı yaşayan, heç bir maddi sıxıntı olmayan peşə sahibinə çevrilir. Son illər müəllim peşəsinin seçən gənclərimizin sayının artması, ali məktəblərə qəbul zamanı ən yüksək ballar toplamış gənclərin məhz müəllim peşəsinə üstünlük verməsi də bu sənətin cəmiyyətdə artan nüfuzunun göstəricisidir. Eyni zamanda, burada dövlətimizin son illər inşa etdiyi müasir, abad, işıqlı, zəngin maddi-texniki bazaya malik məktəblərdə çalışmaq, təhsildə aparılan inkişaf proseslərinin bir parçası olmaq arzusunun da təsiri böyükdür.

ƏMƏK BAZARINDAKI TƏLƏBAT NƏZƏRƏ ALINMALIDIR

Müasir dünyamızda təhsil sürətlə dəyişən, yeni inkişaf tendensiyaları ilə zəngin sahələrdəndir. Təhsil sahəsində inkişafa nail olmaqdan ötrü bu tendensiyaların davamlı izlənməsi, çevik addımların atılması çox vacibdir. Azərbaycan Prezidenti də təhsillə bağlı dünyada gedən müsbət tendensiyalara daim fikir verilməsini vacib sayır. İnkişaf etmiş ölkələrdə aparılan islahatların dərinliyi təhlil olunmasını, uyğun təcrübələrin Azərbaycanda tətbiqini mühüm vəzifə kimi qarşıya qoyur. Eyni zamanda, təhsilin vasitəsilə ölkəmizdə intellektual potensialın artırılması ilə yanaşı, əmək bazarında tələbatların da nəzərə alınması zəruri hesab edir. "Xüsusilə ali məktəblərə qəbul mərhələsində bütün bu məsələlər dərinliyi təhlil edilməlidir. Bizə hansı sahə üzrə nə qədər mütəxəssis lazımdır? Humanitar sahədə fəaliyyət göstərəcək nə qədər mütəxəssis lazımdır? Nə qədər texniki peşə sahibləri lazımdır? ...Bizim təhsilimizin əsas istiqamətləri ölkəmizin sənaye və iqtisadi inkişafı ilə tam bəğli olmalıdır".

ve gənclik illerinde gördüyümüz kimi deyil. O dövrün poçtalyonları qəzet-jurnalları, məktub və teleqramları ünvanlarına çatdırırdılar. İndi sənəd dövriyyəsi rəqəmsallaşdıqından, insanlar mətbuat orqanlarını daha çox elektron resurslardan oxumağa verdiş etdiklərindən poçtalyon peşəsinə tələbat da azalır. Amma bu sənətə yaxın başqa peşələrə tələbat genişlənir. Məsələn, onlayn sifariş ilə evə çatdırılma xidmətlərinin inkişafı kuryer peşələrinə tələbat artırır. İndi şəhərdə yol gedərkən, gənc kuryerlərin motosikl, yaxud velosipedlə hansısa sifarişləri ünvanlara çatdırmaq üçün tələsiklərini görürük. Proqnozlara görə, yaxın gələcəkdə evə çatdırılma xidmətləri üçün artıq insanlardan deyil, dronlardan istifadə ediləcək. Amma dronları da idarə edənlər yəne adamlar olacaq. Deməli, evə çatdırılma xidməti ilə maraqlanan gənclərimiz indidən bu sahədəki yeni texnologiyaları öyrənməlidirlər. Müvafiq bilik və bacarıqlara yiyələnənlər ki, o məqam yetişsə də, neinki bu sahədə çalışsınlar, hətta bu fəaliyyət növünü ölkəmizdə ele özləri qura bilsinlər.

DÖRDÜNCÜ SƏNAYE İNKILABININ ÇAĞIRIŞLARI

Bu gün dünya Dördüncü Sənaye İnkilabı dövrünə qədəm qoyub. Geniş rəqəmsallaşma, cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində innovativ həllərin tətbiqi bu yeni inkişaf mərhələsinin əsas meylləridir. Bu meyllər həyatımızı dəyişir. Ənənəvi peşələrə də ciddi təsir göstərir. O qədər də intellektual bilik və bacarıqlar tələb etməyən bir sıra peşələr mövqeyini itirir. Əvəzində isə rəqəmsal texnologiyalarla iş sənəti tələb edən peşələr yaranır.

Məsələn, adi bir nümunə gətirək: uzun illər poçtalyon peşəsi çox yayılmışdı. Bu peşə yəne qalıb. Amma fəaliyyət miqyası bizim uşaqlıq

mələri məsafədən təhsilin nə qədər böyük imkanlar yaratdığını göstərdi. Həyat normaya döndəndən sonra da bu texnoloji verdişlər qorunacaq, onlardan istifadə ediləcək. Deməli, onlayn tədris verdişlərinə malik peşəkar müəllimlərə tələb daha da artacaq.

Texnologiyaların inkişafı nəticəsində tədrisçin sıradan çıxan peşələr üzrə kadrların hazırlanmasına isə artıq ehtiyac yoxdur. Bunun əvəzində əmək bazarında ehtiyac artan peşələr üzrə kadrların hazırlığına fikir verilməlidir. Azərbaycan Prezidentinin strateq kimi böyük uzaqgörənliklə irəliləyən vəzifələr bütün bu reallıqlardan irəli gəlir.

TƏHSİL MÜHİTDİR

Əmək bazarında peşə ehtiyacının öyrənilməsinə zəruri edən bir mühüm amil də var. Bu, əhalimizin artması, demografik tərkibin yenilənməsi ilə bağlıdır. Azərbaycanca gənclər əhalinin böyük qismini təşkil edir. Bu baxımdan, Azərbaycan xalqı dünyanın ən gənc xalqlarındandır. Belə bir resurs, gəncliyin enerjisi və fərdi inkişaf istəyi, ölkənin gələcək tərəqqisi üçün çox böyük perspektiv deməkdir. Sadəcə olaraq onlara müasir çağırışlara uyğun bilik və bacarıqlar, innovativ

texnologiyalarla iş verdişləri öyrətmək lazımdır ki, həm işsizlik problemləri yaranmasın, həm də gənclərimiz qlobal inkişaf proseslərinin bir hissəsi kimi öz imkanlarını reallaşdıraraq həyatlarını təmin edə bilsinlər. Bu baxımdan, peşə təhsili müəssisələrinin çox böyük potensialı var.

Təhsil həm də bir mühtidir. Bu mühtiyaradən təkə məktəblər, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələri deyil. Ümumilikdə hər bir fərddir, ailələrdir, icmalardır, biznes qurumlarıdır, kütləvi informasiya vasitələridir. Bir sözlə, ölkədə təhsilin inkişaf etmiş səviyyədə olmasını istəyən hər kəsdir. Ona görə də bu mühtiyaradən formalaşması üçün cəmiyyətdə təhsillə bağlı ictimai müzakirələrin daha da genişlənməsinə ehtiyac var. Əlbəttə ki, lazımi təhsil mühtiyaradən formalaşması cəmiyyətimizin öz gələcəyini daha hazırlıqlı, daha peşəkar qarşılamasına böyük töhfələr verə bilər.

SAĞLAM NƏSİL, SAĞLAM GƏLƏCƏK

Gənclərimizin təhsili ilə yanaşı, milli ruhdan təbəyəsi, onlarda daim Vətənə sevginin aşılması da çox mühüm məsələdir. Əslində ele milli təhsilimizin ali məqsədi də milli ruhlu kamilləşən gənclər yetişdirməkdir. Sözdə bu, aydın, konkret iş proqramıdır, amma əməldə, pedaqoji praktikada tədris prosesinin bütün üsul və formalarını əhatə edən həm yaxın, həm də son hədəfdir. Ona görə təhsil müəssisələrində keçirilən hər bir dərslər həm məzmununda, həm formasında, həm də mütəşəkkil xüsusiyyətlərində hər şeydən əvvəl, milli ruh, milli mühtiyaradən öz əksini tapmalıdır.

Milli ruh özünüdərkən, vətənpərvərliyin, qədrbilənliyin, sədəqətin, xeyirxahlığın, humanizmin, ədalətin və digər mənəvi keyfiyyətlərin nəticəsi kimi formalaşır. Milli ruh nədir? Bu, ilk növbədə, konkret şəxsiyyətin bütün varlığını yaşatdığı dəyərlərə bağlılıqdır. Həm də bu bağlılıq bir bilik deyil və ancaq bilikdən də doğan amil deyil. Bəlkə ondan da qatqat yüksək olan mənəvi-emosional bağlılıqdır. Qloballaşma dövründə gənclərimizi yalnız bu bağlılığın gücü ilə ziyanlı təsirlərdən qoruya bilərik. Gənclərimiz milli köklərə nə qədər bağlı olsalar, özlərini bir o qədər güclü, sarsılmaz hiss edəcək, eyni zamanda, Vətən üçün faydalı olmağa cəhd göstərəcəklər.

Prezident İlham Əliyev bu barədə deyir: "Azərbaycan gəncləri Azərbaycan dəyərləri, ənənəvi dəyərlər əsasında tərbiyə almalıdır, Vətənə bağlı olmalıdır, Azərbaycan dəyərlərini hər şeydən üstün tutmalıdır, öz tarixini, ədəbiyyatını, ana dilini mükəmməl bilməlidir, fəxr etməlidir ki, Azərbaycan vətəndaşıdır. Ona görə bu məsələyə çox böyük diqqət verilməlidir. Mən gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması ilə əlaqədar gedən prosesləri müsbət qiymətləndirirəm. Mən görürəm ki, yeni, müasir nəsil yetişir. Müstəqillik dövründə doğulmuş və ya formalaşmış nəsil yetişir. Müasir, vətənpərvər və mənəvi cəhətdən sağlam yeni nəsil ölkəmizin gələcəyini müəyyən edəcək. Ölkəmizin müstəqilliyi, firavanlığı onlardan asılı olacaq. Onlar milli maraqları bizim qədr, heç nəyə baxmadan müdafiə etməlidir".

Dövlət rəhbərimizin təhsilin inkişafı sahəsində gördüyü işlər gələcəyin etibarlı təminatıdır. Çünki təhsil gələcəyin təməlidir. Sabahını düşünərək qarşıya qoyduğumuz hədəflərə doğru əzmlə irəliləyən insan nə qədər əzmkar və nikbin təsir bağışlayırsa, gələcəyi üçün bu gündən daha etibarlı, möhkəm təməl formalaşdırar, vətəndaşları üçün layiqli həyat tərzi qurmağa çalışan dövlət də bir o qədər güdrətli görünür. "Elm və təhsildən bəhrələnməyi bacaran cəmiyyət həmişə firavan yaşayır".

Xalqın, dövlətin sabahı belə bir bünövrə üzərində bərqərar olur.

Təhsilə, elmə marağı ilə bu təməli yeni nailiyyətlərlə möhkəmləndirmək isə hər bir Azərbaycan vətəndaşının mənəvi borcudur.

